

Betref: Profielschets lid Eerste Kamer 2023 – 2027

Aan: Partijbestuur

Van: Team Bestuurs- en Verenigingszaken

Datum: 26 juni 2022

Vraag aan partijbestuur

In te stemmen met onderstaande profielschets voor de adviescommissie kandidaatstelling Eerste Kamer 2023.

Na instemming wordt deze doorgeleid naar de Verenigingsraad, waarna het partijbestuur deze bij het eerstvolgende PB definitief kan maken.

Profielschets lid Eerste Kamer 2023 – 2027

Deze profielschets is de leidraad voor het werk van de adviescommissie kandidaatstelling Eerste Kamer en voor het partijbestuur van de PvdA ten behoeve van het opstellen van de ontwerp kandidatenlijst voor de Eerste Kamerverkiezingen van 30 mei 2023. De profielschets dient ook ter oriëntatie voor geïnteresseerde kandidaten.

De PvdA zoekt kandidaten voor de Eerste Kamer, mensen die verantwoordelijkheid willen nemen en die omwille van de sociaaldemocratie van tijd tot tijd hun nek willen uitsteken, in de Eerste Kamer zelf natuurlijk, maar ook in de media, op de werkvloer en in de PvdA.

In deze profielschets staat omschreven aan welke aanvullende criteria een potentieel lid van de Eerste Kamer moet voldoen.

Algemeen profiel Eerste Kamer

Een PvdA Eerste Kamerlid heeft kennis en ervaring nodig om wetgeving op kwaliteit te kunnen beoordelen. Dat vraagt om politiek-bestuurlijke en maatschappelijk ervaring en om een zekere mate van juridische kennis. In de Eerste Kamer zijn dit belangrijke voorwaarden om politieke resultaten te kunnen boeken.

Voorbeelden van inhoudelijke expertise zijn sociale zekerheid, justitie, financieel-economisch, Europa, duurzaamheid, zorg en onderwijs. Kortom, je hebt vanuit jouw eigen ervaring en expertise zicht op de (actuele) ontwikkelingen binnen één of meerdere inhoudelijke onderwerpen.

De Eerste Kamer beschikt over dezelfde instrumenten als de Tweede Kamer (behalve het recht van amendement en initiatief). De Eerste Kamer heeft een eigen politieke functie. Essentieel is de functie van de Eerste Kamer van de toetsing achteraf, ná de behandeling in de Tweede Kamer. Het politieke primaat ligt bij de direct gekozen Tweede Kamer. Dat houdt voor de Eerste Kamer een terughoudende rol in het wetgevingsproces in. De taak van de Eerste Kamerfractie is te beoordelen of de Tweede Kamer(fractie) in redelijkheid tot de gemaakte keuze is gekomen. De Eerste Kamerfractie maakt bij wetsvoorstellen een kwalitatieve afweging in de rechtmatigheid, rechtsstatelijkheid, uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en onderlinge consistentie (ook met internationale verdragen).

Deze toets kan ertoe leiden dat ook bij het wetgevingsproces de terughoudende rol soms moet worden verlaten. In de regel zullen Eerste Kamerleden echter genoeg moeten nemen met een bescheiden politieke rol in de beperkte ruimte die het debat met bewindslieden toelaat. Een Eerste

Kamerlid van de Partij van de Arbeid zal daarom continu het evenwicht moeten vinden tussen inhoudelijke scherpte enerzijds en de politieke opstelling en ruimte anderzijds.

Taken en verantwoordelijkheden van een PvdA Eerste Kamerlid

Een Eerste Kamerlid van de PvdA heeft in ieder geval de volgende taken te vervullen:

- Het uitdragen van de idealen en ideeën van de PvdA op basis van het verkiezingsprogramma zoals vastgesteld voor de Tweede Kamer 2021;
- Het vervullen van de rol van medewetgever;
- Het representeren van de PvdA in de 'publieke arena' en het vertalen van maatschappelijke geluiden tot een politiek debat;
- Het aangaan en onderhouden van maatschappelijke allianties en het bevorderen van een grotere betrokkenheid van burgers bij het werk van de Eerste Kamer;
- Het organiseren van het maatschappelijk debat over de standpunten van de PvdA, en de bereidheid die standpunten aan te passen aan nieuwe inzichten;
- Het aangaan van een verbinding met de leden van de PvdA en kiezers op diverse niveaus binnen de partij. Afspraken maken met gewesten en grote afdeling over de wijze van regionale binding. Evenals het verbinden van specifieke groepen binnen en buiten de PvdA met de PvdA. Het betrekken van jonge partijleden bij het werk en kennis overdragen op de volgende generatie;
- Het omzetten van de idealen en ideeën van de PvdA in standpunten die in de Eerste Kamer ook buiten de PvdA-fractie op steun kunnen rekenen;
- Het onderhouden van een actieve relatie met de partij op alle niveaus, waaronder bijwonen van de Politieke ledenraad en het Congres, om verantwoording af te leggen;
- En doet al het bovenstaande in samenwerking met de collega's van GroenLinks, met wie zij een gezamenlijke fractie vormen.

Specifieke vereisten

Voor het uitoefenen van deze taken moet je beschikken over een bepaalde hoeveelheid kennis en een aantal specifieke vaardigheden. De verschillende leden van de fractie moeten elkaar ook kunnen aanvullen (in het besef dat het schaap met vijf poten niet bestaat, en dat de adviescommissie kandidaatstelling en het partijbestuur een weging zal maken tussen de verschillende competenties):

De Eerste Kamerfractie heeft een overtuigend sociaaldemocratisch profiel: Het gaat bij Eerste Kamerleden om een bewezen affiniteit met de sociaaldemocratische beweging en kennis van de sociaaldemocratische beginselen. Je moet in staat zijn hier in de politieke praktijk handen en voeten aan te geven.

Beoordeling van wetgeving op juridische gronden: Het kunnen beoordelen van (Europese/internationale) wet- en regelgeving is een vereiste. Dat is meer dan alleen een zuiver juridische beoordeling. De beoordeling van wetgeving vereist juridische kennis en affiniteit met het wetgevend proces (van groot belang gezien de specifieke toetsingstaak van de Eerste Kamer) maar ook inzicht, kennis en voeling met de beleidsterreinen. Hierin blijf je niet steken in details richt je je op het *overall* eindoordeel van de voorliggende wet. De Eerste Kamerfractie bestaat immers in de eerste plaats uit politici.

Oordeelsvorming en analytisch vermogen: Vanzelfsprekend zul je tot een politiek oordeel in staat moeten zijn, uitgaande van de sociaaldemocratische beginselen. Je moet hoofdlijnen kunnen zien, zonder details die er toe doen te veronachtzamen.

Gelet op de specifieke eisen die aan een fractie moeten worden gesteld, dien je zowel specialistische kennis te bezitten als je te kunnen ontwikkelen als generalist. Een brede maatschappelijke ervaring, die jou in staat stelt op een breed maatschappelijk terrein betekenisvol te kunnen optreden, is van

groot belang. Omgekeerd geldt dat je ook in staat en bereid moet zijn om afstand te nemen van jouw professionele achtergrond bij de totstandkoming van een analyse en een oordeel in de fractie.

Maatschappelijke betrokkenheid: Met het oog op de maatschappelijke inbedding van het werk van de fractie is het belangrijk dat je elders werkzaam en maatschappelijk actief bent. Hoewel het directe werk van de Eerste Kamerleden zich in sterke mate concentreert op de beoordeling van wetgeving, wordt van jou een breder perspectief verwacht. Ook draag je bij aan politiek-maatschappelijke discussies. Van jou wordt daarom verwacht dat jij je actief mengt in maatschappelijke discussies over relevante onderwerpen, zowel binnen als buiten de Partij van de Arbeid. Daarin opereer je binnen de kaders zoals door de partij gesteld. Een gedegen kennis van het beleidsterrein en de maatschappelijke context waarbinnen de regelgeving gestalte moet krijgen en inzicht in de gevolgen van wetgeving in de praktijk, zijn noodzakelijke voorwaarden.

Overtuigingskracht in woord en geschrift: Je hebt het vermogen standpunten mondeling en schriftelijk kort en krachtig te verwoorden. Dit doe jij door op een aansprekende, begrijpelijke en overtuigende wijze de lezer of gesprekspartners te woord te staan.

Sociaal gevoel en sociale intelligentie: je hebt oog voor de noden en wensen van mensen die zwakker staan in de samenleving of mensen die de kansen in het leven minder makkelijk pakken dan anderen. Ook ben je in staat om met een open houding naar anderen te luisteren. Je kunt zowel bescheidenheid tonen, als op andere momenten mensen overtuigen van de eigen voorstellen, opinies en meningen.

Het vermogen tot samenwerking: Werken in teamverband is ontzettend belangrijk. In een goed functionerend team worden elkaars talenten erkend en benut, is er wederzijds respect en steun, is er ruimte voor discussie, voor het verbeteren van elkaar en voor kritiek. Je bent in staat om met collega's uit de fractie samen te werken en voorstellen tot ontwikkeling te brengen. Je bent in staat om een netwerk van deskundigen en betrokkenen binnen en buiten de partij op te bouwen.

Je kunt met collega's uit andere politieke partijen samen werken om zo tot meerderheden te komen. Dit geldt voor de aankomende periode van de Eerste Kamer in het bijzonder voor de collega's van GroenLinks, met wie – conform de aangenomen congresmotie van 11 juni 2022 – een gezamenlijke fractie zal worden gevormd na de verkiezingen.

Onderhandelen, consensus, compromissen: Je hoeft de politieke ervaring niet altijd binnen een politieke functie te hebben opgedaan, maar je moet wel heel duidelijk weten hoe het politieke handwerk gebedzigt wordt en hoe “het politiek bedrijf” werkt. Jij hebt ervaring met het op het scherpst van de snede onderhandelen, alsmede met het zoeken en sluiten van compromissen. Je bent in staat om vanuit de bestaande politieke verhoudingen te handelen. Ook heb je oog voor nieuwe, zich ontwikkelende, politieke verhoudingen.

Het vermogen werkzaamheden goed te plannen: Het lidmaatschap van de Eerste Kamerlid is een nevenfunctie die (doorgaans) naast een hoofdfunctie elders wordt uitgeoefend. De ervaringen en expertise uit de hoofdfunctie dragen bij aan het Eerste Kamerwerk. Naast één officiële vergaderdag per week moet rekening worden gehouden met minimaal anderhalve dag extra per week aan werkzaamheden (4 dagdelen in totaal), waarbij zich forse pieken en soms dalen kunnen voordoen, mede als gevolg van deelname aan vergaderingen in het buitenland. De fractie wordt in zeer beperkte mate ondersteund door medewerkers. Afgezien van het vinden van officiële stukken, dienen alle werkzaamheden door het lid zelf te worden verricht. Ook daar gaat tijd in zitten. Een Eerste Kamerlid van de Partij van de Arbeid zal zijn of haar werkzaamheden dus zorgvuldig moeten kunnen plannen.

Integriteit: De PvdA hecht erg aan een fatsoenlijke samenleving. Je hebt hierbij een voorbeeldfunctie te vervullen. Dit stelt hoge eisen aan je professionaliteit en je integriteit. Je bent je hiervan bewust en gedraagt je hiernaar. Je moet ten aanzien van vragen over jouw integriteit een open houding hebben en de bereidheid hebben je te verantwoorden als hierover vragen zijn. De kandidaat onderschrijft de erencode zoals die door de PvdA wordt gehanteerd.

Aanvullende vereisten voor de eerste positie op de lijst

Voor de aankomende verkiezingen van de Eerste Kamer zal geen ledenraadpleging worden georganiseerd voor de positie van lijsttrekker. Dit betekent dat de adviescommissie kandidaatstelling door het partijbestuur wordt gevraagd om met een gemotiveerde rangordening van de gehele lijst te komen, zonder dat zij daarin een aparte voordracht doen voor de eerste positie op de lijst. Het partijbestuur zal vervolgens de conceptlijst voordragen aan het Congres. Er wordt dus geen ledenraadpleging georganiseerd voor de positie van lijsttrekker.

Echter zijn er vanuit praktisch oogpunt wel aanvullende vereisten voor het in aanmerking komen voor de eerste positie op de lijst. Deze persoon is het gezicht van de Eerste Kamerlijst en beschikt over aantoonbare ervaring in omgang met de media. De nummer één geniet bekendheid binnen de partij en daarbuiten. De nummer één heeft een duidelijke visie over de rol van de Eerste Kamer, de rol van de sociaaldemocratie en de toekomst van Nederland in de wereld. Deze persoon draagt deze visie sterk uit. De nummer één is een strateeg, teamplayer en leider, zowel naar binnen als naar buiten.

Wijze van sollicitatie

Kandidaten kunnen solliciteren tot maandag 26 september om 10.00 uur. Kandidaten dienen hun kandidatuur vergezeld te doen gaan van getekende ondersteuningsverklaringen van ten minste 100 partijleden of 3 inhoudelijke steunverklaringen van partijgenoten en/of de samenleving. Dit mogen filmpjes of brieven zijn.

Globale planning

De kandidaatstelling sluit op maandag 26 september om 10.00 uur. Kandidaten moeten hun kandidatuur vóór dat tijdstip schriftelijk kenbaar hebben gemaakt aan de adviescommissie kandidaatstelling, via de website van de PvdA (<https://www.pvda.nl/kandidaatstelling-eerste-kamer-2023/>). De adviescommissie kandidaatstelling brengt advies uit over de samenstelling van de conceptkandidatenlijst. Op maandag 28 november stelt het partijbestuur de conceptkandidatenlijst vast zoals deze wordt voorgesteld aan het partijcongres (4 februari 2023).